

CONSTRUCCIÓ DE SÍMBOLS I SIGNES CULTURALS

26969

Àrea de Coneixement: Psicologia evolutiva i de l'Educació
Departament de Psicologia de l'Educació
Professora: Aurora Leal

OBJECTIUS

- a- Estudi de l'evolució i la construcció d'alguns símbols i signes propis de la nostra cultura. Aspectes representacionals que es troben implicats en aquesta construcció.
- b- Estudi de l'origen i evolució d'alguns sistemes simbòlics de la nostra cultura. Aspectes psicològics i socials implicats.
- c- Utilització dels estudis anteriorment esmentats com a instrument d'anàlisi psicològica de les conductes de simbolització infantil.
- d- Aportació d'enfocaments psicopedagògics conseqüents.

TEMARI

A: Representació, simbolització, arbitrarietat i convencionalitat en diferents sistemes simbòlics de la nostra cultura.

B: L'activitat simbòlica i representacional de l'individu. Els models organitzadors

C: El llenguatge natural:

- 1. L'origen simbòlic de les primeres paraules i enunciat.
- 2. La construcció dels significats.
- 3. Les metàfores del llenguatge

D: La simbolització d'objectes i accions en el joc infantil.

E: La imatge i les representacions de l'individu.

- 1. Interpretació i comprensió de fotografies, il·lustracions gràfiques.
- 2. Interpretació i comprensió de pel·lícules, televisió.

F: L'expressió gràfica figurativa:

- 1. Origen històric i cultural de l'expressió gràfica.
- 2. El dibuix infantil: L'espai, les persones i els objectes. El temps. El moviment. Els estats interns de les persones. Les representacions socials, etc.

G: L'expressió escrita:

- 1. Origen històric i cultural de l'escriptura.
- 2. L'escriptura infantil: els aspectes iconics i arbitraris.
- 3. La simbolització gràfica de la parla: La paraula, la frase, el text.

H: L'expressió aritmètica:

- 1. Les primitives notacions aritmètiques.
- 2. Les escriptures aritmètiques infantils: numeració i operacions.

I: El paper de les representacions i les simbolitzacions en els processos de coneixement.

METODOLOGIA: A partir de materials que mostren diferents sistemes i conductes de simbolització, facilitats per la professora, l'alumnat interpretarà les esmentades conductes. S'estudiaràn els principals conceptes teòrics que permeten entendre el significat de les conductes de simbolització i les implicacions psicològiques corresponents.

PRÀCTIQUES

L'objectiu principal és el de que l'alumnat tingui l'oportunitat de posar-se en situació d'observar i analitzar per si mateix les interpretacions i/o produccions de diferents sistemes de simbolització per part de persones de diferents edats.

L'alumnat, per petits grups, realitzarà un estudi de camp, bàsicament amb població infantil, sobre alguns dels temes del programa, i realitzarà aquestes pràctiques orientat per la professora.

El treball final es lliurarà una setmana després de finalitzades les classes.

DOCÈNCIA TUTORIZADA

L'objectiu principal és el de que l'alumnat interessat en aprofundir en un dels temes específics de l'assignatura pugui dedicar-se plenament, de forma individual, orientat per la professora.

Es portarà a terme un estudi teòric i pràctic sobre un tema escollit lliurement pel propi estudiant, o bé sobre un dels temes proposats per la professora. Això suposa un estudi de camp, cerca de bibliografia, lectures i discussions.

El treball portat a terme a partir de la DT substituirà el treball de pràctiques, però no eximirà de l'assistència a les classes pràctiques, donat que aquestes constitueixen el complement de les classes teòriques.

AVALUACIÓ

a) Un examen escrit (de tipus comprensiu, no memorístic) sobre els conceptes teòrics i els estudis pràctics portats a terme.

b) El treball elaborat a partir de les pràctiques o a partir de la docència tutoritzada.

S'avaluarà la capacitat d'anàlisi de les conductes de simbolització en relació amb la teoria amb la qual s'interpreten.

BIBLIOGRAFIA

- Elkonin D. B.: "Psicología del Juego". Aprendizaje, Visor. Madrid 1980 (Bloc D)
- Fortuny J. El dibujo como expresión del pensamiento. A: M. Moreno.(Coord.) "Ciencia Aprendizaje y Comunicación". Ed. Laia. Barcelona 1988. (Bloc F)
- Greenfield M. P. "El niño y los medios de comunicación" Ed. Morata. Madrid. 1985 (Bloc E)
- Fortuny J. El dibujo como expresión del pensamiento. A. "Ciencia Aprendizaje y Comunicación". Ed. Laia. Barcelona. 1988. (Bloc F)
- Gubern R. "El lenguaje de los comics" Rd. Península. 1982. (Bloc E)
- Leal A. i Sastre G.: Una aproximació piagetiana al sorgiment del símbol. "Revista catalana de Psicoanàlisi", Vol IX. Núm, 1-2. 1992. (Blocs A, I)
- Leal A. "Construcción de sistemas simbólicos. La lengua escrita como creación" Ed. Gedisa. Barcelona 1987. (Blocs A, C, G, I)
- Moreno M, Sastre G., Bovet, M. y Leal A.: "Conocimiento y Cambio". Ed. Paidós. Barcelona 1998. (Bloc B)
- Perner "Comprender la mente representacional". Barcelona. Paidós 1994. (Blocs B, E)
- Sastre G.: Las escrituras aritméticas. A: "Enciclopedia Práctica de Pedagogía". Ed. Planeta. Vol II. Barcelona 1988. (Bloc H)
- Sellarés R. Bassedas M.: La construcción de sistemas numéricos en la historia y en los niños. A: "La Pedagogía Operatoria" (M.Moreno, coord.) Barcelona. Laia 1989. (Bloc H)
- Torres E. y Conde E. (1994) Medios audiovisuales y desarrollo social. A: Mª José Rodrigo (ed.) "Contexto y Desarrollo Social". Ed. Síntesis. Madrid. (Bloc E).
- Widlöcher D. : "Los dibujos de los niños". Barcelona. Herder 1978. (Bloc F).